

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annettua lakia. Lain soveltamisalaa ja puutavaran pitkäaikaista varastointia koskevia säännöksiä selvennettäisiin. Metsäkeskuksilla oleva lain valvontavelvollisuus laajennettaisiin koskemaan myös valtion metsiä. Hakuita ja vahingonkorvausvelvollisuutta kos-

kevat säännökset yhteensovitettaisiin uuden metsälain ja uuden luonnonsuojelulain säännösten kanssa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 15 päivänä kesäkuuta 1998, lukuun ottamatta pitkäaikaista varastointia koskevaa 3 §:n säännöstä, joka on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1999.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila, esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Laki metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta (263/1991) tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1991. Lain uhkasakkoa, teettämishakua ja muutoksenhakua koskevia säännöksiä on muutettu lailla (1351/1996) vuoden 1997 alusta. Asetus metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta (1046/1991), asetus metsätuhoja aiheuttavien kasvitautien ja tuhoeläinten seurannasta (1045/1991) sekä maa- ja metsätalousministeriön päätös metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta (1397/1991) täydentävät voimassa olevaa lakia.

Metsän hyönteis- ja sienituhojen torjuntaa koskevia säännöksiä on tarpeen muuttaa useista syistä.

Lain soveltamisala on osoittautunut osin tulkinnanvaraiseksi. Asiaan on kiinnitetty huomiota esimerkiksi eduskunnan kirjallisessa kysymyksessä (576/1997 vp), jossa on korostettu, että kaava-alueet on saatava lain piiriin siten, ettei lain velvoitteita voitaisi kiertää sijoittamalla pysyviä puutavaravarastoja kaava-alueelle. Soveltamisalan täsmentämisellä ja puutavaran varastointia koskevan 3 §:n muutoksella pyritään turvaamaan entistä tehokkaammin se, ettei hyönteistuhojen

aiheuttajia pääsisi leviämään kaava- ja puistoalueiden kautta talouskäytössä oleviin metsiin.

Lain 4 §:n 3 momentin säännös maa- ja metsätalousministeriön oikeudesta antaa metsätuhojen yleiseksi ehkäisemiseksi määräyksiä metsänviljelyn toteutustavoista on käynyt metsälain (1093/1996) myötä tarpeettomaksi ja ehdotetaan poistettavaksi.

Nykyisellään lain 8 §:n mukainen valvonta ei ulotu valtion maille. Metsähallitus valtion maiden pääasiallisena haltijana on muuttunut liikelaitokseksi eikä sen toiminta enää tämän lain osalta tapahdu virkavastuulla. Muiden valtion metsämaiden haltijoiden asemassa ei ole tapahtunut vastaavia muutoksia. Koska metsäkeskusten suorittama metsälain valvonta ulottuu kaikkien metsänomistajien metsiin, on yhdenmukaista laajentaa myös valvonta koskemaan valtion maita niiden haltijasta riippumatta.

Lain 13 §:n 3 momentin säännöstä valtion vahingonkorvausvelvollisuudesta on myös tarpeen tarkentaa. Valtion vahingonkorvausvelvollisuutta ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaisten suojelualueiden lisäksi luonnonsuojelulain nojalla toimenpidekieltoon asetulta alueelta levinneiden hyönteis- tai sieni-

tuhojen aiheuttamia vahinkoja.

Teknisiä muutoksia lakiin joudutaan tekemään muuttuneen lainsäädännön, erityisesti metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain (1474/1995) ja metsälain vuoksi.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksen voidaan arvioida lisäävän metsäkeskuksille lain valvonnasta aiheutuvia kustannuksia erityisesti niillä alueilla, joilla on runsaasti valtion metsiä. Metsäkeskuksille ei kuitenkaan ole tarkoitus osoittaa lisää määrärahoja tähän tarkoitukseen.

Lain 13 §:n 3 momentin nojalla luonnon-suojelulain mukaisessa toimenpidekiellossa olevilta alueilta levinneistä tuhoista maksettavat vahingonkorvaukset tulevat olemaan harvinaisia ja koskemaan vain lyhyitä toimenpidekiellon kattamia ajanjaksoja, joten muutoksesta aiheutuvien lisäkustannusten määrä jäänee vähäiseksi.

Puutavaran pitkäaikaista varastointia koskevien säännösten muutoksista johtuen puunkorjuun ja puutavaran varastoinnin kustannukset tulevat jossain määrin nousemaan. Muutoksesta aiheutuvat varastoinnin lisäkustannukset eivät kuitenkaan ole merkittäviä.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Muutoksella ei ole välittömiä organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia. Metsäkeskusten lain mukaiset valvontatehtävät lisääntyvät varsinkin Itä- ja Pohjois-Suomessa, missä

valtion metsiä on paljon. Valvonta on järjestettävissä henkilöstöresursseja uudelleen kohdentamalla.

3.3. Ympäristövaikutukset

Lailla pyritään metsän hyönteis- ja sienituhojen torjumiseen. Muutoksen tarkoituksena on edelleen vähentää tuhohyönteisten leviämistä varastoidusta puutavarasta ja turvata entistä tehokkaammin metsien terveyttä.

Ehdotus turvaa aikaisempaa tehokkaammin erityisesti kaava- ja puistoalueiden metsien maisemalliset arvot ja vaikuttaa siten myönteisesti myös ihmisten lähiympäristön viihtyvyyteen. Muutoksella saattaa olla vaikutusta myös uusien pysyvien varastojen sijoittamiseen.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

Ehdotuksesta on pyydetty lausunto ympäristöministeriöltä, puolustusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, opetusministeriöltä, oikeusministeriöltä, liikenneministeriöltä, Metsähallitukselta, Metsäntutkimuslaitokselta, Kasvintuotannon tarkastuskeskukselta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundilta, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolta, metsäkeskuksilta ja Metsäteollisuus ry:ltä.

Pääosalla lausunnonantajista ei ole ollut huomautettavaa esityksen johdosta. Oikeusministeriön, valtiovarainministeriön, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion sekä Etelä-Pohjanmaan ja Kainuun metsäkeskusten esittämät korjaukset ja parannusehdotukset on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Lain soveltamisala.* Laki metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta on säädetty metsätalouden tarpeita varten suojaamaan puuntuotantoon käytettävien metsien puustoa sen tuottoa alentavilta vahingoilta. Lain soveltamisessa on ilmennyt jossain määrin tulkinnanvaraisuutta koskien erityisesti pysyväisluonteisista puutavaravarastoista leviävien tuhohyönteisten tonteilla tai puistoalueilla kasvavalle puustolle aiheuttamia vahinkoja ja niiden korvaamista. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi maininta siitä, että metsällä tarkoitetaan tässä laissa aluetta, johon sovelletaan metsälakia.

Tuhohyönteisten kasvavalle puustolle muualla kuin talousmetsissä aiheuttamien vahinkojen korvaaminen on edelleen tarkoitus jättää tämän lain soveltamisen ulkopuolelle. Tämä johtuu siitä, että tuhohyönteisten aiheuttama puiden ulkonäön huonontuminen on puisto- ja tonttimetsissä yleensä merkittävämpi vahinko kuin kasvun vähentyminen. Kun myös puuston kuolemista aiheutuva vahinko on erilainen talousmetsissä ja niiden ulkopuolella sijaitsevilla metsissä, ei syntyneiden vahinkojen arvioinnissa yleensä voida soveltaa samoja periaatteita.

1, 4, 6, 7, 8 ja 15 §. Valtuutussäännöksissä maa- ja metsätalousministeriö on korvattu termillä *metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö* ja termi *metsälautakunta* on korvattu *metsäkeskuksista* ja metsätalouden kehittämiskeskuksista annetun lain mukaista uutta organisaatiota vastaavasti termillä *metsäkeskus*.

3 §. *Puutavaran pitkäaikainen varastointi.* Voimassaolevan lain 3 §:n mukaan puutavaran pysyvä varastointi on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä siten, ettei metsätuhoja aiheuttavia hyönteisiä merkittävästi leviä varastosta toisen metsään. Näin ollen varaston sijoittaminen kaava- tai tonttialueelle on ollut mahdollista tulkita lain määräysten mukaiseksi riittäväksi suojaustoimenpiteeksi sille, ettei varastosta leviä tuhohyönteisiä talouskäytössä oleviin metsiin. Koska tuhohyönteiset voivat levitä puutavaravarastosta sen läheisyydessä sijaitsevien tontti- tai puistometsien kautta edelleen talousmetsiin, ja kun lain yhtenä keskeisenä tavoitteena on

metsätuhoja aiheuttavien hyönteisten kannan pitäminen mahdollisimman alhaisena, tulee puutavaran pitkäaikaista varastointia koskevia säännöksiä noudattaa silloinkin, kun varasto sijaitsee kaava-alueella. Poistamalla 3 §:stä viittaus tuhohyönteisten leviämisestä toisen metsään selkeytetään lain tulkintaa.

Pykäläehdotuksen mukaiset toimenpidevelvoitteet asetetaan puutavaran omistajalle, jolla on käytännössä parhaat edellytykset järjestää varastointi ehdotuksessa tarkoitetulla tavalla, koska omistaja itse yleensä vastaa varastoinnista.

Varastoitaessa puutavaraa puutavaran jalostuspaikalla, erityisellä mittausasemalla, uiton toimintapaikassa tai muulla pysyvällä varastointipaikalla on puutavaran omistaja ehdotetun 3 §:n mukaan velvollinen ryhtymään kohtuullisiksi katsottaviin toimenpiteisiin estääkseen metsätuhoja aiheuttavien hyönteisten merkittävän leviämisen puutavarasta.

Toimenpiteinä voivat tulla kyseeseen esimerkiksi puutavaran kuoriminen, sadetus tai peittäminen. Uuden pysyvän varaston sijoittaminen siten, että varasto sijaitsee riittävän kaukana sellaisesta metsästä, jossa kasvaa samaa puulajia kun varastoitava puulaji, voi olla riittävä suojaustoimenpide. Myös varastointiajan lyhentäminen ja varastoitavan puutavaran määrän pitäminen mahdollisimman pienenä hyönteisten leviämisaikana eli kesäkaudella, voidaan nähdä keinona vähentää hyönteistuhojen riskiä.

Joskus tuhohyönteisten leviämisen torjunnan vaihtoehdot voivat puuttua kokonaan. Hyönteisten leviämistä estävät toimet voivat joissain tapauksissa olla käytännön syistä vaikeasti toteutettavissa tai tulla kustannuksiltaan kohtuuttoman suuriksi. Tällöin puutavaran omistajalla voisi poikkeuksellisesti olla kohtuuspusterusteella oikeus jättää osaksi tai jopa kokonaan huolehtimatta tämän lain vaatimista toimenpiteistä.

4 §. *Hyönteis- ja sienituhojen ennalta ehkäiseminen.* Metsälain 8 §:n 5 momentin mukaan metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö voi antaa tarkempia yleisiä säännöksiä Suomen luontaisen lajistoon kuuluvien puulajien käytöstä metsänviljelyyn sekä kasvullisesti lisätyn metsänviljelyaineiston käytöstä. Maa- ja metsätalousmi-

nisteriön metsälain soveltamisesta antaman päätöksen (224/1997) 7 §:n 4 momentissa on säädetty tarkemmin Suomen luontaiseen lajistoon kuulumattomien puulajien käyttämisestä metsänviljelyyn. Metsäasetuksen (1200/1996) 2 §:n 2 momentin mukaan metsänviljelyssä tulee käyttää riittävä määrä alkuperältään ja muiltakin ominaisuuksiltaan uudistusalan olosuhteisiin sopivaa metsänviljelyaineistoa. Laki metsänviljelyaineiston kaupasta (684/1979) ja sen nojalla annettu maa- ja metsätalousministeriön päätös (1533/1992) muutoksineen sisältävät kasvullisesti lisättyä metsänviljelyaineistoa koskevat säännökset. Edellä tarkoitettujen säädösten vuoksi tämän lain 4 §:n 3 momentti on käynyt tarpeettomaksi.

6 §. *Laajat hyönteis- ja sienituhot.* 6 §:n 1 momenttia on tarpeen muuttaa, koska metsätaloustasoisissa toimivaltainen ministeriö ei itse voi käytännössä ryhtyä nopeita toimia vaativaan biologiseen torjuntaan laajojen hyönteis- ja sienituhojen yhteydessä. Tällaisissa tapauksissa on tarkoituksenmukaisempaa, että torjuntatoimenpiteistä huolehtii paikallinen metsäkeskus. Koska maanomistajia ei voida kaikissa tilanteissa kiireellisten toimenpiteiden tavoitetta vaarantamatta kuulla, voisi metsäkeskus poikkeuksellisesti ryhtyä toimenpiteisiin myös maanomistajia kuulematta.

8 §. *Valvonta.* Metsän hyönteis- ja sienituhojen torjuntaa koskevan lain 8 §:n mukaan lain täytäntöönpanon ylin johto ja valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle. Metsäkeskukset valvovat lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista muiden kuin valtion omistamien metsien osalta. Lain yleisperusteluissa todetaan, että valtion maiden osalta lähtökohtana on, että alueiden hallinnasta huolehtivien viranomaisten on huolehdittava lain säännösten noudattamisesta.

Valtion metsäomaisuuden hallinnasta vastaavat Metsähallitus, Metsäntutkimuslaitos ja vähäisemmässä määrin eräät muut virastot ja laitokset.

Metsähallituksesta on tullut vuoden 1994 alusta liikelaitos, minkä vuoksi metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain valvonta on tarkoituksenmukaista antaa metsäkeskusten tehtäväksi.

Muiden valtion metsäomaisuuden haltijoiden asemassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, ja ne huolehtivat edelleen viranomaisvastuulla siitä, että lain määräyksiä

noudatetaan.

Vuoden 1997 alusta voimaan tullut metsälaki koskee kaikkia metsänomistajia. Lakia valvovat metsäkeskukset, joiden tehtäväksi metsän hyönteis- ja sienituhojen torjuntaa koskevan lain valvonta myös valtion omistamissa metsissä on tarkoituksenmukaista antaa. Tähän päästään poistamalla nykyisen lain 8 §:n 2 momentin loppuosa, jolla metsäkeskusten valvontaoikeutta tähän saakka on rajattu.

10 §. *Hakkuista koskevia erityissäännöksiä.* Voimassa olevan lain 10 §:n 1 momentin mukaan tämän lain nojalla annetun määräyksen mukaiset hakkuut on voitu suorittaa noudattamatta yksityismetsälain (412/1967) hakkuista koskevia säännöksiä. Yksityismetsälaki on kumottu vuoden 1997 alusta voimaan tulleella metsälalla. Tämän vuoksi on tarpeen muuttaa lain 10 §:n 1 momentti vastaamaan niitä metsälain säännöksiä, jotka koskevat hakkuista, metsänkäyttöilmoitusta ja velvoitetta uuden puuston aikaansaamiseksi.

13 §. *Vahingonkorvausvelvollisuus.* Lain 13 §:n 3 momentti laajennetaan kattamaan luonnonsuojelulain mukaisten suojelualueiden lisäksi myös luonnonsuojelulain nojalla toimenpidekieltoon asetetulta alueelta levinneiden hyönteis- ja sienituhojen aiheuttamat vahingot. Toimenpidekiellolla pyritään turvaamaan alueen luonnontilan säilyminen, eikä tällaisella alueella voida ryhtyä tämän lain mukaisiin toimenpiteisiin eli esimerkiksi vahingoittuneiden puiden korjaamiseen tai muihin tuhojen torjuntatoimenpiteisiin. Siten valtion on vastattava toimenpidekieltoalueelta mahdollisesti leviävistä tuhoista aiheutuvista vahingoista samojen periaatteiden mukaan kuin suojelualueelta levinneistä tuhoista.

Voimaantulo. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 15 päivänä kesäkuuta 1998, lukuun ottamatta pitkäaikaista varastointia koskevan 3 §:n säännöstä, joka tulisi voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1999.

Pitkäaikaista varastointia koskevan 3 §:n säännöksen osalta siirtymäsäännös on tarpeen, jotta myös kaikkien ennen muutoksen voimaantuloa perustettujen pysyvien puutaravarastojen osalta ehditään varautua lainsäädännön muuttumiseen.

Metsäkeskukset valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista myös valtion mailla tämän lain voimaantulua. Koska tämän lain säännöksiä on tullut tähänkin asti noudattaa

myös valtion mailla, voidaan valvonta ulottaa koskemaan valtion maita ilman siirtymäaikoja.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö voi 1 §:n 3 momentin mukaan antaa 4 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ja 6 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä myös bakteerien, virusten ja muiden eliöiden aiheuttamien metsätuhojen ehkäisemiseksi. Lain 4 §:n mukaan metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö voi antaa säännöksiä hyönteis- ja sienituhojen ennalta ehkäisemisestä. Lain 6 §:n mukaan metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö voi antaa määräyksiä

laajojen hyönteis- ja sienituhojen esiintymistai vaaratilanteissa.

Metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä 2, 3, 5 ja 9 §:n säännösten sekä 14 §:n 1 momentin nojalla annetun asetuksen säännösten soveltamisesta.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 15 päivänä kesäkuuta 1998, lukuun ottamatta pitkäaikaista varastointia koskevan 3 §:n säännöstä, joka tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1999.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta 8 päivänä helmikuuta 1991 annetun lain (263/1991) 1 §:n 1 ja 3 momentti, 3, 4 ja 6 §, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 8 ja 10 §, 13 §:n 3 momentti sekä 15 § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Metsässä kasvaviin puihin kohdistuvien hyönteis- ja sienituhojen torjumisesta säädetään tässä laissa. Metsällä tarkoitetaan aluetta, johon sovelletaan metsälakia (1093/1996).

Metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö voi antaa 4 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ja 6 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä myös bakteerien, virusten ja muiden eliöiden aiheuttamien metsätuhojen ehkäisemiseksi.

3 §

Puutavaran pitkäaikainen varastointi

Varastoitaessa havupuutavaraa puutavaran jalostuspaikalla, erityisellä mittausasemalla, uiton toimintapaikassa tai muulla pysyvällä varastointipaikalla on puutavaran omistaja velvollinen ryhtymään kohtuullisiksi katsottaviin toimenpiteisiin estääkseen metsätuhoja aiheuttavien hyönteisten merkittävän leviämisen puutavarasta.

4 §

Hyönteis- ja sienituhojen ennalta ehkäiseminen

Metsän hyönteistuhojen ehkäisemiseksi metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö voi antaa säännöksiä sellaisen ainespuun mittavaatimukset täyttämättömän havupuun käsittelystä, jossa tuhoa aiheuttavat hyönteiset voivat merkittävästi lisääntyä.

Metsän sienituhojen ehkäisemiseksi ministeriö voi antaa säännöksiä taimikonhoitotöi-

den ja hakkuiden yhteydessä suoritettavista toimenpiteistä.

6 §

Laaajat hyönteis- ja sienituhot

Milloin metsässä esiintyy poikkeuksellisen paljon hyönteis- tai sienituhoa tai vaara laajan hyönteis- tai sienituhon leviämiseen tai syntymiseen on olemassa, voi metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö metsätuhon leviämisen tai syntymisen estämiseksi määrätä vaara-alueen maanomistajat poistamaan metsästä tarpeellisen määrän puita tai suorittamaan muita toimenpiteitä. Ministeriö voi myös määrätä metsäkeskuksen ryhtymään nopeita toimia vaativaan biologiseen torjuntaan. Tällöin metsäkeskus voi ryhtyä toimenpiteisiin myös alueen maanomistajia kuulematta, jos kuulemista ei voida suorittaa ilman kohtuutonta viivästystä. Edellä tässä momentissa tarkoitetuissa tilanteissa ministeriö voi samalla antaa määräyksiä puiden poistamisen ajankohdasta sekä poistettavien puiden käsittelystä.

Metsäkeskuksen tulee tehdä 1 momentissa tarkoitettun vaaran ilmetessä ministeriölle esitys tuhon leviämisen tai syntymisen ehkäisemiseksi tarpeellisista toimenpiteistä sekä arvio vaara-alueesta ja toimenpiteiden kustannuksista.

7 §

Korvaukset ja avustukset

Edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettun määräyksen noudattamisesta maanomistajalle aiheutuneet kustannukset korvataan valtion varoista siltä osin kuin ne ylittävät säännöllisestä metsänhoidosta tai tavanomaisesta puutavaran korjuusta aiheutuvat kustannukset. Korvausta ei kuitenkaan makseta tai sen

määrää alennetaan, jos maanomistaja on laiminlyönyt hänelle määrättyjen toimenpiteiden suorittamisen ja ne on jouduttu teettämään 9 §:n mukaisesti. Korvauksesta päättää metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö.

Milloin 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun määräyksen noudattamisesta aiheutuu maanomistajalle vahinkoa, voi ministeriö myöntää vahingon korvaamiseksi maanomistajalle avustusta. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että vahinkoa ei korvata vakuutuksesta ja että vahinko on maanomistajalle huomattava.

8 §

Valvonta

Tämän lain täytäntöönpanon ylin johto ja valvonta kuuluu metsätalousasioissa toimivaltaiselle ministeriölle.

Metsäkeskukset valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

10 §

Hakkuita koskevia erityissäännöksiä

Tämän lain nojalla annetun määräyksen mukainen hakkuu saadaan toteuttaa metsälain 5 ja 14 §:stä tai niiden nojalla annetuista säännöksistä poiketen. Metsälain 8 §:n 1

momentin mukaisesta velvoitteesta uuden puuston aikaansaamiseksi tulee kuitenkin huolehtia.

Maanomistajalla on oikeus ja velvollisuus ryhtyä metsässään 5 ja 6 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin myös luovuttamaansa hakkuuoikeuteen kuuluvien puiden osalta.

13 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaiselta suojelualueelta tai luonnonsuojelulain nojalla toimenpidekieltoon asetetulta alueelta levinneiden hyönteis- tai sienituhojen aiheuttamat vahingot korvataan valtion varoista. Korvauksesta säädetään tarkemmin asetuksella.

15 §

Tarkemmat määräykset

Metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä 2, 3, 5 ja 9 §:n säännösten sekä 14 §:n 1 momentin nojalla annetun asetuksen säännösten soveltamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1998. Lain 3 § tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä huhtikuuta 1999.

Helsingissä 8 päivänä toukokuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Maa- ja metsätalousministeri *Kalevi Hemilä*

Laki

metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnan muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta 8 päivänä helmikuuta annetun lain (263/1991) 1 §:n 1 ja 3 momentti, 3, 4 ja 6 §, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 8 ja 10 §, 13 §:n 3 momentti sekä 15 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Lain soveltamisala

Metsän hyönteis- ja sienituhojen torjumisesta säädetään tässä laissa.

Maa- ja metsätalousministeriö saa antaa 4 ja 6 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä myös bakteerien, virusten ja muiden eliöiden aiheuttamien metsätuhojen ehkäisemiseksi.

3 §

Puutavaran varastointi

Havupuutavaran varastointi *tehtaalla*, uiton toimintapaikassa tai muulla pysyvällä varastointipaikalla on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä siten, ettei metsätuhoja aiheuttavia hyönteisiä merkittävästi leviä varastoidusta puutavarasta toiseen metsään.

Ehdotus

1 §

Lain soveltamisala

Metsässä kasvaviin puihin kohdistuvien hyönteis- ja sienituhojen torjumisesta säädetään tässä laissa. Metsällä tarkoitetaan aluetta, johon sovelletaan metsälakia (1093/1996).

Metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö voi antaa 4 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ja 6 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä myös bakteerien, virusten ja muiden eliöiden aiheuttamien metsätuhojen ehkäisemiseksi.

3 §

Puutavaran *pitkäaikainen* varastointi

Varastoitaessa havupuutavaraa puutavaran jalostuspaikalla, erityisellä mittausasemalla, uiton toimintapaikassa tai muulla pysyvällä varastointipaikalla on puutavaran omistaja velvollinen ryhtymään kohtuullisiksi katsottaviin toimenpiteisiin estääkseen metsätuhoja aiheuttavien hyönteisten merkittävän leviämisen puutavarasta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Hyönteis- ja sienituhojen ennalta ehkäiseminen

Metsän hyönteistuhojen ehkäisemiseksi maa- ja metsätalousministeriö voi antaa yleisiä määräyksiä sellaisen ainespuun mittavaatimukset täyttämättömän havupuun käsittelystä, jossa tuhoa aiheuttavat hyönteiset voivat merkittävästi lisääntyä.

Metsän sienituhojen ehkäisemiseksi maa- ja metsätalousministeriö voi antaa yleisiä määräyksiä taimikonhoitotöiden ja hakkuiden yhteydessä suoritettavista toimenpiteistä.

Metsätuhojen yleiseksi ehkäisemiseksi maa- ja metsätalousministeriö voi antaa määräyksiä metsänviljelyn toteutustavoista.

6 §

Laajat hyönteis- ja sienituhot

Milloin metsässä esiintyy poikkeuksellisen paljon hyönteis- tai sienituhoa tai vaara laajan hyönteis- tai sienituhon leviämiseen tai syntymiseen on olemassa, voi maa- ja metsätalousministeriö metsätuhon leviämisen tai syntymisen estämiseksi määrätä vaara-alueen maanomistajat poistamaan metsästä tarpeellisen määrän puita tai suorittamaan muita toimenpiteitä tahi ryhtyä alueen maanomistajia kuulematta nopeita toimia vaativaan biologiseen torjuntaan. Ministeriö voi samalla antaa määräyksiä puiden poistamisen ajankohdasta sekä poistettavien puiden käsittelystä.

Metsälautakunnan tulee tehdä 1 momentissa tarkoitetun vaaran ilmetessä maa- ja metsätalousministeriölle esitys tuhon leviämisen tai syntymisen ehkäisemiseksi tarpeellisista toimenpiteistä sekä arvio vaara-alueesta ja toimenpiteiden kustannuksista.

4 §

Hyönteis- ja sienituhojen ennalta ehkäiseminen

Metsän hyönteistuhojen ehkäisemiseksi metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö voi antaa säännöksiä sellaisen ainespuun mittavaatimukset täyttämättömän havupuun käsittelystä, jossa tuhoa aiheuttavat hyönteiset voivat merkittävästi lisääntyä.

Metsän sienituhojen ehkäisemiseksi ministeriö voi antaa säännöksiä taimikonhoitotöiden ja hakkuiden yhteydessä suoritettavista toimenpiteistä.

6 §

Laajat hyönteis- ja sienituhot

Milloin metsässä esiintyy poikkeuksellisen paljon hyönteis- tai sienituhoa tai vaara laajan hyönteis- tai sienituhon leviämiseen tai syntymiseen on olemassa, voi metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö metsätuhon leviämisen tai syntymisen estämiseksi määrätä vaara-alueen maanomistajat poistamaan metsästä tarpeellisen määrän puita tai suorittamaan muita toimenpiteitä. Ministeriö voi myös määrätä metsäkeskuksen ryhtymään nopeita toimia vaativaan biologiseen torjuntaan. Tällöin metsäkeskus voi ryhtyä toimenpiteisiin myös alueen maanomistajia kuulematta, jos kuulemista ei voida suorittaa ilman kohtuutonta viivästystä. Edellä tässä momentissa tarkoitetuissa tilanteissa ministeriö voi samalla antaa määräyksiä puiden poistamisen ajankohdasta sekä poistettavien puiden käsittelystä.

Metsäkeskuksen tulee tehdä 1 momentissa tarkoitetun vaaran ilmetessä ministeriölle esitys tuhon leviämisen tai syntymisen ehkäisemiseksi tarpeellisista toimenpiteistä sekä arvio vaara-alueesta ja toimenpiteiden kustannuksista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Korvaukset ja avustukset

Edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun määräyksen noudattamisesta maanomistajalle aiheutuneet kustannukset korvataan valtion varoista, siltä osin kuin ne ylittävät säännöllisestä metsänhoidosta tai tavanomaisesta puutavaran korjuusta aiheutuvat kustannukset. Korvausta ei kuitenkaan makseta tai sen määrää alennetaan, mikäli maanomistaja on laiminlyönyt hänelle määrättyjen toimenpiteiden suorittamisen ja ne on jouduttu teettämään 9 §:n mukaisesti. Korvauksesta päättää maa- ja metsätalousministeriö.

Milloin 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun määräyksen noudattamisesta aiheutuu maanomistajalle vahinkoa, voi maa- ja metsätalousministeriö myöntää vahingon korvaamiseksi maanomistajalle avustusta. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että vahinkoa ei korvata vakuutuksesta ja että vahinko on maanomistajalle huomattava.

8 §

Valvonta

Tämän lain täytäntöönpanon ylin johto ja valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle.

Metsälautakunnat valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista *muiden kuin valtion omistamien metsien osalta*.

10 §

Hakkuita koskevia erityissäännöksiä

Tämän lain nojalla annetun määräyksen mukainen hakkuu saadaan suorittaa sen estämättä, mitä yksityismetsälaissa (412/67) säädetään. Hakkuualueella on kuitenkin huolehdittava uuden kasvun aikaansaamisesta ja turvaamisesta.

Maanomistajalla on oikeus ja velvollisuus

7 §

Korvaukset ja avustukset

Edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun määräyksen noudattamisesta maanomistajalle aiheutuneet kustannukset korvataan valtion varoista siltä osin kuin ne ylittävät säännöllisestä metsänhoidosta tai tavanomaisesta puutavaran korjuusta aiheutuvat kustannukset. Korvausta ei kuitenkaan makseta tai sen määrää alennetaan, *jos* maanomistaja on laiminlyönyt hänelle määrättyjen toimenpiteiden suorittamisen ja ne on jouduttu teettämään 9 §:n mukaisesti. Korvauksesta päättää *metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö*.

Milloin 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun määräyksen noudattamisesta aiheutuu maanomistajalle vahinkoa, voi *ministeriö* myöntää vahingon korvaamiseksi maanomistajalle avustusta. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että vahinkoa ei korvata vakuutuksesta ja että vahinko on maanomistajalle huomattava.

8 §

Valvonta

Tämän lain täytäntöönpanon ylin johto ja valvonta kuuluu *metsätalousasioissa toimivaltaiselle ministeriölle*.

Metsäkeskukset valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

10 §

Hakkuita koskevia erityissäännöksiä

Tämän lain nojalla annetun määräyksen mukainen hakkuu saadaan *toteuttaa metsälain 5 ja 14 §:stä tai niiden nojalla annetuista säännöksistä poiketen*. *Metsälain 8 §:n 1 momentin mukaisesta velvoitteesta uuden puuston aikaansaamiseksi tulee kuitenkin huolehtia*.

Maanomistajalla on oikeus ja velvollisuus

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

ryhtyä metsässään 5 ja 6 §:ssä tarkoitettuihin puiden poistamiseen ja muihin tarpeellisiin toimenpiteisiin myös luovuttamaansa hakkuuoikeuteen kuuluvien puiden osalta.

ryhtyä metsässään 5 ja 6 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin myös luovuttamaansa hakkuuoikeuteen kuuluvien puiden osalta.

13 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Milloin luonnonsuojelulain (71/23) mukaiselta suojelualueelta leviää hyönteis- tai sienituhoa toisen metsään, korvaa valtio tästä aiheutuneen vahingon.

Luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaiselta suojelualueelta tai luonnonsuojelulain nojalla toimenpidekieltoon asetetulta alueelta levinneiden hyönteis- tai sienituhojen aiheuttamat vahingot korvataan valtion varoista. Korvauksesta säädetään tarkemmin asetuksella.

15 §

Tarkemmat määräykset

Maa- ja metsätalousministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä 2, 3, 5 ja 9 §:n säännösten sekä 14 §:n 1 momentin nojalla annetun asetuksen säännösten soveltamisesta.

15 §

Tarkemmat määräykset

Metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä 2, 3, 5 ja 9 §:n säännösten sekä 14 §:n 1 momentin nojalla annetun asetuksen säännösten soveltamisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 1998. Lain 3 § tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä huhtikuuta 1999.

